

АВТОРСКА СПРАВКА ЗА ПРИНОСНИЯ ХАРАКТЕР НА ТРУДОВЕТЕ

на доц. д-р Сашо Георгиев Пенев, участник в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ по право-3.6 (финансово и данъчно право), обявен от СУ „Св. Кл.Охридски“ в ДВ., бр. 88/08.11.2011 г. , на основание чл. 29, ал.1, т.3 и т.4 от ЗРАСРБ и чл. 60, ал. 1, т.3 и т.4 от ПП на ЗРАСРБ)

За участие в конкурса за „професор“ е представен списък с научни публикации по темата на конкурса „финансово и данъчно право“, които не са представяни за участие в предходен конкурс : авторска монография – 1 бр.; статии – 6 бр.

1. Публикуваната монография „Правото на Европейския съюз и преките данъци на държавите-членки“ е първото научно изследване в Р България, което има за предмет влиянието на правото на Европейския съюз върху правната уредба на преките данъци в държавите- членки. Тя е актуална за българската правна теория, защото въз основа на позитивния анализ на източниците на правото на ЕС и уредбата на отделните правни институти, както и въз основа на историко-институционалния подход се дават систематични познания за тази материя. Изследването има и приносен характер за практиката по правоприлагане, защото данъчното облагане на предприятията с преки данъци е от съществено значение за изграждането и функционирането на вътрешния пазар, а четирите основни са правната рамка, която гарантира стопанската активност на гражданите.

Съдържанието на монографията е разделено на три глави.

В първата глава се обсъжда процесът на хармонизация и координация на данъчните разпоредби на държавите- членки в исторически аспект. От систематичния и прецизен правен анализ на нормите на правото на ЕС се налага изводът, че държавите членки запазват данъчния си суверенитет в тази област, което е обусловено от историческите традиции и собствената им икономическа политика, но те са длъжни да упражняват останалите при тях

правомошния, като съблюдават правото на ЕС. Приносен характер има последователното разглеждане на източниците на правото на ЕС от гледна точка на влиянието им върху правната уредба на преките данъци- първично право, вторично право, практиката на Съда на Европейския съюз. Въз основа на критичния анализ на теоретичните виждания в правната литература, както и цялостното изследване на съдебната практика на Съда на Европейския съюз е очертано значението на четирите основни свободи за правната уредба на преките данъци. Именно с разпоредбите на Договора за функциониране на Европейския съюз, уреждащи основните свободи, трябва да са съобразени нормите на националните законодателства, които регулират преките данъци. Категоричен е изводът, че несъвместими с основните свободи данъчни норми на държавите – членки са неприложими. Те са разгледани аргументирано като забрана за пряка и непряка дискриминация и забрани за ограничителни мерки от данъчен характер. Очертано е и съотношението на основните свободи по между им и с общата забрана за дискриминация.

С приносен характер в българската правна литература е очертаването на реда за проверка за нарушаване на основните свободи- обхват на защита на основната свобода, нарушаване на основната свобода, основания за допустимост на нарушението. Изведените от правната уредба писани основания и основания, развити от съдебната практика, за допустимост на нарушаването на основните свободи са с ключово значение за правоприлагането. Основанията за допустимост за нарушаване на основните свободи, съдържащи се в Договорите и изведени от съдебната практика, не трябва да се тълкуват абстрактно, а като се отчитат спецификите на всеки конкретен случай, и следва да са съобразени с принципа на пропорционалността.

Във втората глава са обсъдени отделните основни свободи и конкретното им влияние върху правния режим на преките данъци. Приносът на изследването се състои в това, че теоретичният анализ на обхвата на защита на всяка основна свобода, схваната като забрана за дискриминация и ограничителни мерки, от гледна точка на данъчните норми уреждащи преките данъци, е подкрепен с примери от съдебната практика, за да се изясни практическото прилагане на нормите.

Съдържанието на третата глава на монографията може да се определи като своеобразна специална част на изследването. В нея са разгледани и подробно анализирани чрез юридическите методи на правното познание актовете на вторичното право на ЕС, които имат за предмет преките данъци на държавите-членки. Въз основа на общата характеристика на директивите, отнасящи се до преките данъци и обсъдените съдебни решения на Съда на Европейския съюз се извеждат принципите на тълкуването им, които дават насоките за вземането на практически решения. При тълкуването на актовете на вторичното право на ЕС и при прилагането им в практиката, трябва да се изхожда от целите, които са посочени в тези актове. Обоснован е изводът, че малкият брой актове показва, че хармонизацията и координацията на данъчните системи относно преките данъци на държавите –членки въз основа на ограничените предпоставки и принципа на единодушие, предвидени в чл.115 от Договора за функциониране на Европейския съюз са насочени пряко към създаването и функционирането на вътрешния пазар.

Систематизирането на практиката на СЕС до 31.08.2011 в областта на преките данъци е от полза за всеки, който има интерес в тази материя.

2. В статиите „Избягване на международното двойно данъчно облагане“ (сп. „Право без граници“, бр.2/2002г., с.11-17) и „Прилагане на спогодбите за избягване на международното двойното данъчно облагане на доходите и имуществата според процедурата по ДПК“ (сп. „Финанси и право“, бр.8/2003г. ,с.28-34) се разглеждат условията за прилагане на Спогодбите за избягване на международното двойно данъчно облагане (СИДДО) след отмяната с Решение № 2071 от 6.04.2000г. на ВАС (ДВ, бр.32 от 2000г.) на Наредба №5 от 18 март 1998г. на министъра на финансите за реда и процедурите по прилагане на спогодбите за избягване на двойното данъчно облагане по отношение на чуждестранните юридически лица и чуждестранните неперсонифицирани дружества. В първата статия с приносен характер е предложението *de lege ferenda*, че изхождайки от принципа на законоустановеност на данъчните задължения предпоставките, които следва да са налице, за да се приложи съответната спогодба, трябва да бъдат законово уредени, а не да се предоставя това правомощие на изпълнителната власт, както са предвиждали чл. 17,ал.3 от ЗКПО(отм.) и чл.16,ал.3 от

ЗОДФЛ(отм.). Това предложение е получило признание в законодателството, като с приемането на Данъчния процесуален кодекс – ДВ,бр. 42от 2003г. (отм.) е създаден раздел VIII, в глава десета, уреждащ „Процедурата за прилагане на спогодбите за избягване на международното двойно данъчно облагане на доходите и имуществата по отношение на чуждестранните лица“. Именно тази нова уредба е предмет на втората статия, като по същество това е и първата статия по тази материя. В последствие принципът на законоустановеност на процедурата е приет и в действащия Данъчно-осигурителен процесуален кодекс- чл.135-142.

3 В сатията „Спогодбата между България и Руската федерация за избягване на двойното данъчно облагане на доходите и имуществата“ (Сборник с доклади от научна конференция на български и руски юристи проведена в Юридически факултет на СУ“Св. Кл. Охридски“ 28-30. X.2002г., Университетско издателство, С.2003г., с.124-127) въз основа на общите принципи за тълкуване на спогодбите се анализират конкретните разпоредби на спогодбата с Руската федерация, което е единственото изследване в българската правна литература на този нормативен акт.

4. В статията „Определяне на лихви по чл.144 от ДПК и чл.1 от Закона за лихвите върху данъци, такси и други държавни вземания“ (сп. Адвокатски преглед, бр.11/12 от 2001г., с. 37-40) се прави критичен анализ на чл.144 от ДПК и измененията на чл.1 от ЗЛДТДДВ, според които за неплатените в срок публични вземания се дължи законната лихва. Отменената редакция на ЗЛДТДДВ предвиждаше специална значителна по размер лихва за данъчните задължения. Въз основа на развитите в българската правна литература теории за „обратното действие“ и „незабавното действие“ на новия закон се обосновава изводът, че следва да се начислява по-ниският размер на законната лихва за новооткрити стари данъчни задължения. Този извод е приет и в съдебната и на приходната администрация практика.

5. В статията „Конституционните промени в организацията на местните данъци и измененията на Закона за местните данъци и такси“ (сп. „Административно правосъдие“, бр.2/2008г., с.41-48) за първи път в българската правна литература се обсъжда Законът за изменение и

допълнение на Конституцията на Р България (ДВ,бр.12 от 2007г.), с който се правят значими промени в правомощията на Народното събрание, отнасящи се до организацията на държавните и местните данъци. Промяната засяга принципите на организацията на данъците в Р България. Анализира се практиката на Конституционния съд по тази важна материя. Обсъдена е коректността на делението на данъците на „държавни“ и „местни“ от научна гледна точка, като е прието, че това деление е оправдано. Прецизно е очертано разграничението на компетентността при определянето на данъците на Народното събрание и Общинските съвети, като последните имат правомощие само по отношение на размера на местния данък в граници определени от законодателния орган. Направено е предложение за изцяло нова законова уредба на местните данъци, което все още не е прието от законодателя, но пък се споменава в различни политически програми.

6. В статията „Обжалване на ревизионните актове по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс по административен ред“ (сп. „DE JURE“, бр.1/2010г., с.31-37) научно се анализира това производство и по специално сроковете за произнасяне на административния орган от гледна точка на Тълкувателно решение №7 от 11.12.2008г. по тълкувателно дело №3 от 2008 на ВАС. Решението е подложено на научна критика по отношение на приетия в него извод, че 45- дневният срок е преклузивен. Направено е заключението, че в следствие на тълкувателното решение органите имащи законодателна инициатива ще предложат изменения в ДОПК и ще удължат сроковете за произнасяне на директора на дирекция „Обжалване и управление на изпълнението“ при ЦУ на НАП. Това заключение се потвърди от измененията на чл.155 от ДОПК(ДВ,бр.14 от 2011г), според които срокът за произнасяне е 60 дни.

Дата 4.01.2012г.

Доц. д-р по право

Сашо Пенев